A SZABÁLYOK SZIGORÚ BETARTÁSA MELLETT MEGINDULT AZ ÉLET

Nem győzheti le a kultúrát a vírus

A művészeket és a közönséget egyaránt megzavarta a vírushelyzet miatt fellépett kényszerszünet. A szigorítások enyhítésével a kulturális intézményekben is újraindulhat az élet.

NÁNÓ CSABA

Cicerótól származik a klasszikus szállóige: „inter arma silent musae”, azaz „háborúban hallgatnak a múzsák”. Ha túlzásnak is tűnik egy kultúrával összefüggő beszámoló kapcsán emlegetni a latin mondást, sok igazság van benne, hiszen a láthatatlan ellenség, a járvány is sok időre bezáratta a művelődési intézményeket. És ha a járvány nem volt elég, egyes vidékeken a kultúra képviselőinek a helyi kiskirályokkal is meg kell küzdeniük. Nagyváradon és Szatmárnémetiben például utcai performansszal és villámcsődülettel tiltakoztak román és magyar művészek a Bihar Megyei Tanács azon terve ellen, amely összevonná egyetlen nagy közös intézménybe a nagyváradi román és magyar színházakat, bábszínházakat, táncegyütteseket és a filharmóniát, valamint a fenntartó megszüntetné a művészek határozatlan időre szóló munkaszerződését. Az Erdélyi Magyar Néppárt vezetősége közleményben tudatta: „a Szigligeti Színház intézményi önállósága minden körülmények között megőrzendő, ebben nem lehet vita”. A Partium fővárosában kialakult botrány már a határokon túlra is elért, több magyarországi kulturális intézmény szolidaritásáról biztosította a nagyváradiakat.

Lassan beindul az élet

Erdély más színházaiban szerencsére nyugodtabb körülmények között dolgozhatnak a társulatok. Bár az utóbbi évben tervezett bemutatók jelentős része elhalasztódott, a társulatok művészei nem henyéltek. A szabályokat betartva készültek a nyitásra, a lehetőségekhez mérten új darabokat próbáltak, vagy a régebbi előadások felújításán dolgoztak. A járványhelyzet javulása lehetőséget teremtett arra, hogy színházaink normálisabb körülmények között folytassák a munkát, a közönség – korlátozott számban és a szabályok szigorú betartásával – immár újra részt vehet az előadásokon. A gyerekek legnagyobb örömére a bábszínházak is megkezdték működésüket, Kolozsváron a Mostis Balázs és Balogh Dorottya által rendezett Félúton című ifj úsági bábelőadást mutatta be a Puck Bábszínház, míg Nagyváradon, a felmerült gondok közepette a Szigligeti Színház Lilliput Társulat a Mészöly Miklós mesenovellájából színpadra adaptált Sosevolt Cirkusz című bábelőadást vitte színre Bartal Kiss Rita rendezésében.

A Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron színházban május 18-án és 19-én a nagyterem színpadára épített nézőtérről láthatták az érdeklődők az Amikor telihold ragyog a turkáló felett című Radu Afrim által írt és rendezett előadást. A neves rendező színházi világa folyamatos határátlépéseket ígér. Jellegzetes stílusát mágikus realizmusnak nevezi a szakma, ahol a leghétköznapibb emberek is csodákat rejtenek magukban.

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata a Paul és Franz von Schöntan A szabin nők elrablása című darabja nyomán született Egy római tragédia előadását tűzte műsorára. Keresztes Attila rendező és alkotótársai egyszerre reflektálnak napjaink társadalmi valóságára és saját színházi környezetükre. A marosvásárhelyi előadás dalbetéteinek zenéjét Apostolache Kiss Zénó szerezte Demény Péter dalszövegeire. A szereposztásban feltűnik többek között Galló Ernő, Fülöp Bea, Kádár Noémi, Meszesi Oszkár neve.

Szintén Marosvásárhelyhez kötődő hír, hogy május 22-én elballagtak a Művészeti Egyetem végzősei. A járványhelyzetre való tekintettel a ballagásra a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban került sor.

A Kolozsvári Magyar Opera is megkezdte aktivitását, május 23-án gálaműsorral és könyvbemutatóval tisztelgett egykori kiváló énekesnője, M. Kovács Lenke szubrett előtt. A művésznővel készült tartalmas életútinterjú-kötet Kulcsár Gabriella zenekritikus munkáját dicséri. A könyv a Prospero-sorozatban jelent meg az Ábel Kiadó gondozásában, Demény Péter szerkesztésében.

Állatok ideje

Ősbemutatóval örvendeztette meg közönségét a Kolozsvári Állami Magyar Színház. Egy olyan szerző munkája nyomán készült az előadás, akiről kissé elfeledkeztünk, pedig volt idő, amikor egy értelmiségitől nem is illett megkérdezni, olvasott-e Orwellt. Nyilván nem volt iskolai tananyag, de aki egy kicsit is felvilágosultnak számított abban a bizonyos korban, biztos fellapozta az Állatfarmot vagy az 1984 című kötetet. Nem másért, de legalább tudja, hányadán állunk az ideológiákkal... Talán a véletlen hozta így, de remek ötletnek bizonyult május 21-én az Orwell Állatfarmja által ihletett musicallel újraindítani az évadot a Kolozsvári Magyar Színházában. A társulat fergeteges előadást nyújtott a színházra kiéhezett közönségnek, több hónapos kihagyás után valószínűleg kevesebb örömöt okozott volna egy mélyen drámai töltetű darab a tisztelt publikumnak, mint egy zenés előadás. Bár George Orwell Állatfarmja is csordultig tele van mondanivalóval – az 1945-ben megjelent regény, amely burkoltan Sztálinra és a sztálinizmusra utal, előrevetítette a kommunista és mindenféle diktatúrák tragédiáját –, az alkotók által kitalált és tálalt formájában a nézők önfeledten élvezhették a remek zenét, a látványos díszletet és kosztümöket, velük együtt (vagy elsősorban) a pompás alakításokat.

FOTÓ: BAJNAI BOTOND

A Szatmárnémeti Északi Színház román és magyar társulata szolidaritást vállalt a nagyváradiakkal

A járványhelyzet javulása lehetőséget teremtett arra, hogy színházaink normálisabb körülmények között folytassák a munkát.

A történet dióhéjban: az állatok elűzik annak a farmnak a tulajdonosát, ahol élnek. Ezután maguk vezetik a farmot, ami végül kemény diktatúrává válik. A „forradalom” győzelme magával hozza a legdicsőbb korszakot: a gazdaság virágzik, a nagy bőségben mindenki dupla fejadagot kap, demokratikus gyűlésekre járnak, közös döntéseket hoznak, megemlékeznek a dicsőséges ember elleni harcról, és a mindenki által elfogadott hét parancsolat őrzi a biztonságot. Az egyenlőség eszméje azonban elkorcsosul, amikor a disznók hatalomra kerülnek. Egyre több kiváltságot kezdenek el élvezni, és egyre több területen: megtanulnak írni-olvasni, ők kapják a tejet, nem dolgoznak, hanem „vezetnek”, megszűnnek a gyűlések, saját szájuk íze szerint alakítják át a „történelmet” és a törvényeket. A haladó gondolkodású Hógolyót (Farkas Lóránd kiváló alakításában) elüldözik a közösségből, Napóleon, a fődisznó (Viola Gábor remekel a szerepben) átveszi az irányítást, míg végül megtöri a többi állat akaratát, és diktátor lesz belőle. A sok állat pedig – ahogy az lenni szokott az emberi társadalomban is – vakon követi az egyre erőszakosabb és eszement vezért. Az előadás kiváló zenével van fűszerezve, a díszlet és a jelmezek látványosak, a rendezés dinamikus, a koreográfia lenyűgöző. Szerencsére az alkotók nem „öltöztették fel” a színészeket állatkosztümökbe, nem lett meseelőadás belőle. A kosztümök csupán utalnak mindegyikük fajára, és nem zavarják meg a látványosságot és a drámai tartalmat.

Szolidaritás Kolozsváron is

Nem akármilyen befejezése volt az előadásnak, amely hatalmas sikernek bizonyult. A kolozsvári társulat ugyanis az Állatfarm ősbemutatójának fenséges végét szolidaritása jeléül a komoly gondokkal küszködő nagyváradi művészeknek ajánlotta.

A darabot a vajdasági Puskás Zoltán rendezte, aki a kolozsvári társulattal korábban már az Óz, a nagy varázslóval és A dzsungel könyvével is dolgozott. Bár az előzőek is magas színvonalról tanúskodtak, szerintünk az Állatfarm Puskás kolozsvári munkáinak eddigi legjobbja. A kolozsvári ősbemutató szövegváltozatát Lénárd Róbert írta, az előadás zenéjét Erős Ervin és Klemm Dávid szerezte. Az előadásban huszonegy dal hangzik el, zenei világában a musical és a rockopera műfaja ötvöződik.

Létrehozásban közreműködött Jakab Melinda koreográfus, Ledenják Andrea jelmeztervező, Majoros Róbert fénytervező, valamint Horváth Zoltán korrepetitor. Az előadásban Viola Gábor, Fogarasi Alpár, Farkas Loránd, Buzási András, Albert Csilla, Szűcs Ervin, Kicsid Gizella, Vindis Andrea, Balla Szabolcs, Pethő Anikó, Gedő Zsolt, Kiss Tamás, Laczkó Vass Róbert, Kántor Melinda, Tőtszegi Zsuzsa, Román Eszter, Imre Éva, Varga Csilla, Marosán Csaba, Kali Andrea, Balázs Ádám, Ferencz Ádám, Gáspár-Barra Szilárd, Kerekes Ákos, Sárosi Áron, Lőrincz-Szabó Venczel, Magyari Gusztáv-Tivadar, ifj. Csiszér József, Dubovan Viktor, Nagy János, Szallos Norbert és Szőcs Szilárd látható.

Erdélyi Napló

Megjelenik minden csütörtökön.
Kiadó: Príma Press Kft.
535600 Székelyudvarhely,
Bethlen Gábor u. 55.
tel.: 0266-218361
ISSN: 1223-1223

Felelős szerkesztő: Makkay József

Ügyvezető: Nemes László
Lapszerkesztők: Nánó Csaba, Somogyi Botond
Főmunkatársak: Borbély Zsolt Attila, Csermák Zoltán, Sütő Éva

Hetilapunk a Krónika és a Székelyhon napilapok csütörtöki lapszámában jelenik meg.

- Az (X)-szignóval ellátott szövegek fizetett reklámok, közlemények.
- A megjelent írások nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik!
- Szerkesztőségünk fenntartja a jogot, hogy a beérkezett levelek és másféle írások közléséről döntsön.
- Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
400027 Kolozsvár, Regele Ferdinand (volt Wesselényi) utca 37. szám, 14. lakrész
tel.: 0264-705205, 0264-705215
e-mail cím: office@erdelyinaplo.ro

Honlap: www.erdelyinaplo.ro
Hirdetésfelvétel és terjesztés a fenti címen hétköznap 8–16 óra között.